

Lietuvių bendruomenės tolimiausiose pasaulio šalyse: kūrimosi iššūkiai ir perspektyvos

Užsienio reikalų ministerijos ir Migracijos departamento duomenimis, didžioji užsienyje gyvenančių lietuvių dalis yra įsikūrusi Europos žemyne. Visgi, pasauliui globalėjant, tautiečių šiais laikais galima sutikti ir pačiuose tolimiausiuose planetos kampeliuose. Vieniems vos atvykus į kitą šalį, kitiems - jau kurį laiką pagyvenus emigracijoje atsiranda poreikis susirasti tautiečių, su kuriais kartu būtų lengviau ir smagiau puoselėti lietuviškas tradicijas. Kai kuriose šalyse lietuvių į savo gretas priima dar Antrojo pasaulinio karo metais įsteigtos bendruomenės, kitose steigiasi visiškai naujos. Kaip kuriasi lietuvių bendruomenės ir su kokiais iššūkiais jos susiduria, kalbamės su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Plėtros ir tvarumo komisijos ir Taivano lietuvių bendruomenės pirmininke Aušra Andriuškaite, Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininku Audriumi Sabūnu ir Meksikos lietuvių į oficialią bendruomenę ketinančia suburti Jolita Mikštaite.

Indrė PLIUŠKYTĖ-ZALIECKIENĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Bendruomenę kurti paskatino tapimas mama

Į nuotolinį pokalbį Taivano lietuvių bendruomenės įkūrimo iniciatorė ir PLB Plėtros ir tvarumo komisijos pirmininkė Aušra Andriuškaitė įsijungė iškart po Pasaulio lietuvių bėgimo „5 už Lietuvą“, kuriame dalyvavo su taivaniečiu

sutuoktiniu ir jūdviejų dukrele.

Būtent sulaukusi jos Aušra pajuto stiprų poreikį prisijungti prie lietuvių bendruomenės. Socialiniuose tinkluose radusi Taivano lietuvių grupę, Aušra ėmė juos burti ir galiausiai 2020 m. su bendraminčiais įkūrė Taivano lietuvių bendruomenę. Šiuo metu Taivane gyvena apie trisdešimt lietuvių, jų šeimose auga keli skirtingo amžiaus vaikai. Dalis lietuvių atvyksta trumpam ir šalyje lieka iki darbo sutarties pabaigos, tačiau ir jų, ir Taivane jau įsikūrusių, vaikus auginančių tautiečių indėlis į bendruomenės veiklą labai svarbus.

Aušra Andriuškaitė su dukrele Gabija Lin. Asmeninio archyvo nuotr.

Azijos lietuvių bendruomenėms pradžia davė lituanistinė mokykla

Augant dukrelei, Aušra ėmė galvoti ir apie prisijungimą prie lituanistinės mokyklos. „Tuometinė PLB Plėtros ir tvarumo komisijos pirmininkė Sigita Šimkuvienė man patarė ieškoti lietuvių aplinkinėse šalyse“, – prisimena lietuvė ir pasakoja, jog pirmi bandymai susisiekti su Japonijos bendruomene buvo nesėkmingi. „Tuomet prisijungėme prie Italijos virtualios lituanistinės mokyklos, bet dėl laiko skirtumo buvo labai nepatogu“, – pasakoja lietuvė. Vėliau ji susipažino su Japonijoje gyvenančia lietuve Giedre Oki ir jiedvi nutarė pačios steigti lituanistinę mokyklą.

„Parašiau rytų ir pietryčių Azijos šalyse gyvenantiems lietuviams, kad įkūrėme nuotolinę lituanistinę mokyklą jiems patogioje laiko zonoje, o kai tėvai atsiliepė, tuomet jau buvo galima su jais pradėti kalbėti ir apie bendruomenių kūrimą. Viena po kitos kaip grybai po lietaus ėmė steigtis bendruomenės Malaizijoje, Vietname, Singapūre ir Pietų Korėjoje“, – prisimena A. Andriuškaitė.

Dabar lituanistinėje mokykloje yra ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų grupės, dirba keturios mokytojos, tarp jų – ir Aušra. „Visos esame iš skirtingų bendruomenių – Japonijos, Taivano, Singapūro ir JAV“, – sako viena iš nuotolinės mokyklos „Aušra“ įkūrėjų.

Taivano lietuvių bendruomenė po Pasaulio lietuvių bėgimo 2023 m. rugsėjį. Taivano LB nuotr.

Lietuvių bendruomenių nariai - ir užsieniečiai sutuoktiniai

„Esame priėmę gaires, jog reikia bent dešimties žmonių lietuvių bendruomenei įkurti“, – sako A. Andriuškaitė. Vienose šalyse oficialiais bendruomenės nariais tampa tik lietuviai, o kitose ir jų sutuoktiniai užsieniečiai.

Šiuo metu lietuvių bendruomenės bando kurtis Barbadosė, Meksikoje, Indijoje. „Barbadosas – mažytė šalis, ten yra noro, bet nėra pakankamai lietuvių, Meksikoje ir Indijoje lietuvių daugiau, bet šalis didelė, jie išsibarstę“, – apie bendruomenių kūrimosi iššūkius pasakoja pašnekovė.

Plėtros ir tvarumo komisijos misija – padėti bendruomenėms spręsti problemas, konsultuoti dėl kūrimosi, palaikyti jų gyvavimą. „Rūpinamės, kad bendruomenės nenunyktų, viskas vyksta ciklais – bendruomenė įsikuria, yra aktyvi, paskui pasikeičia nariai, situacija, bendruomenės veikla apmenksta, kurį laiką gali atrodyti, kad išvis niekas nevyksta, o paskui, būna, kaip feniksai atgimsta“, –

pasakoja A. Andriuškaitė. Vienas iš pavyzdžių yra Japonijos lietuvių bendruomenė, kurios veikla buvo nutrūkusi, o nuo šių metų balandžio vėl atsinaujino. Šioje šalyje iniciatyvą atkurti bendruomenę parodė Lietuvos ambasada Japonijoje.

Taivano lietuvių svarsto, kad lietuvių bendruomenių aktyvumui įtakos turi ir vis labiau globalėjantis pasaulis. „Dabar lietuviai kur kas dažniau nei prieš dvidešimt metų skraido į Lietuvą, be to, tapo įprasta ryšį palaikyti ir nuotoliniu būdu“, – sako A. Andriuškaitė, mananti, kad ši aplinkybė gali mažinti motyvaciją dalyvauti svečioje šalyje veikiančios bendruomenės veikloje, nes tautiečiai bet kada gali ir grįžti į Lietuvą, ir vaizdo skambučiais bendrauti su Lietuvoje esančiais draugais ir artimaisiais. Be to, įtakos turi ir padidėjęs lietuvių mobilumas. „Dalis lietuvių jaučiasi pasaulio piliečiais, vieną dieną yra vienoje šalyje, o po pusmečio jau gal gyvens kitoje, kurioje ir susitiks su tautiečiais“, – pasikeitusių lietuvių bendruomenių vaidmenį pastebi pašnekovė. Kita vertus, ji jaučia ir pakitusį – aukštesnį – sąmoningumo lygį, nes lietuviai, burdamiesi į bendruomenes, dabar labiau siekia ne ką nors iš jų gauti, o atvirkščiai – įnešti savo indėlį, nuveikti ką nors naudinga Lietuvos labui.

Meksikos lietuvių svajonė – lituanistinė mokykla

Jolita Mikštaitė – prieš tryliką metų į Meksiką vadovauti JAV įmonės logistikos skyriui persikrausčiusi lietuvių, su bendraminčiais siekianti įkurti oficialią lietuvių bendruomenę šioje šalyje. Lietuvių Meksikoje yra iki šimto, iš jų aktyviai dalyvauja bendruomenės veikloje – maždaug ketvirtadalis. „Nemažai Meksikoje gyvenančių lietuvių čia įsitvirtino net prieš penkiolika ar daugiau metų, yra sukūrę šeimas, augina vaikučius. Bendruomenėje turime profesionalų, meno pasaulio atstovų, rašytojų, dailininkų, muzikantų ir kitų kūrybingų žmonių bei entuziastų“, – pasakoja Jolita Mikštaitė. Nors Meksikos lietuvių bendruomenė nėra oficialiai įregistruota, jau daugelį metų ji buriasi tam, kad išsaugotų kalbą, papročius, garsintų Lietuvą. „Kasmet daugėja prisijungiančių, talentingų, įvairių sričių profesionalų. Norime oficialiai prisijungti prie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, dalyvauti renginiuose bei projektuose ir įgyvendinti seniai puoselėtą tikslą bei svajonę – įkurti lituanistinę mokyklą, kurioje ir vaikai, ir suaugusieji galėtų mokytis lietuvių kalbos“, – sako pašnekovė.

Meksikos lietuvių bendruomenės lyderė Jolita Mikškaitė. Asmeninio archyvo nuotr.

Meksikoje lietuviai tampa šiltesni ir... dažniau vėluoja

Tam, kad bendruomenė galėtų būti įsteigta, reikia parengti ir pasitvirtinti įstatus, išsirinkti valdybą ir už atskiras veiklos sritis atsakingus asmenis. „Tuomet galėtume sklandžiai siekti užsibrėžtų tikslų ir sudominti kuo daugiau naujų narių, paskatinti juos prisijungti prie bendruomenės ir jaustis jos dalimi“, – sako J. Mikškaitė. Ji dėkoja PLB pirmininkei Daliai Henke, valdybos narėms Aušrai Andriuškaitei, Aurelijai Orlovai ir kitiems nariams už paramą bei pagalbą siekiant tikslo oficialiai įsteigti lietuvių bendruomenę Meksikoje.

„Norisi sujungti kuo daugiau nuostabių žmonių, mylinčių Lietuvą ir puoselėjančių lietuviybę, susipažinti su naujais nariais bei jų šeimomis, suteikti jiems visą informaciją apie galimybę balsuoti nuotoliniu būdu Seimo, Prezidento ir kituose rinkimuose ir referendumuose, ypač diasporos lietuviams svarbiame artėjančiame referendume dėl pilietybės išsaugojimo“, – sako Meksikos lietuvė. Ji priduria, kad Lietuva vis dar nėra gerai žinoma šalis Meksikoje, tad dažnai tenka ir pasakoti apie šalį, ir parodyti ją žemėlapyje. „Džiugu, kad Meksikoje gyvenančių lietuvių antrosios pusės, kurių didžioji dalis – meksikiečiai, noriai įsitraukia į bendruomenės veiklą, mokosi lietuvių kalbos ir skatina šeimos narius palaikyti ryšį su Lietuva“, – teigia J. Mikškaitė.

Meksikos lietuvių bendruomenė per Velykas 2023 m. Meksikos LB nuotr.

Net ir būnant toli nuo gimtinės, J. Mikštaitei lietuviškos tradicijos ir kultūra yra gyvenimo dalis. „Į Lietuvą stengiuosi grįžti kelis kartus per metus, tą laiką išnaudoju ne tik lankydama artimuosius, bet ir dalyvaudama PLB bei kitų šalių bendruomenių renginiuose“, – sako tautietė. Ji pastebi, kad su meksikiečiais sukūrę šeimas lietuviai po truputį keičiasi. „Lietuviai Meksikoje tampa šiltesni, atviresni, draugiškesni ir labiau prisitaikantys, tačiau perima ne tik teigiamus vietinius įpročius, vienas iš jų – vėlavimas, kuris čia yra normali kasdienybė“, – šypsosi pašnekovė.

Japonija susidomėjo paauglystėje

Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Audrius Sabūnas šia šalimi susidomėjo keturiolikos, kai keitė mokyklą ir patyrė tapatybės krizę. „Man tuomet reikėjo susirasti naujų pomėgių, o kadangi augau žiūrėdamas animacinius filmus „Drakonų kovos“, „Samurajai X“, susidomėjau japonų kultūra ir kalba“, – pasakoja iš Klaipėdos kilęs lietuvis.

Susidomėjimas neišblėso ir studijų metais – A. Sabūnas pirmąkart į Japoniją dešimčiai mėnesių atvyko pagal studentų mainų programą, antrą kartą – trejiems

su puse metų studijuoti doktorantūroje. Vėliau manė jau atsisveikinęs su Japonija, tačiau po pusantrų metų darbo Belgijoje sulaukė pasiūlymo dirbti Tarptautiniame krikščioniškame universitete Tokijuje – tame pačiame, kuriame studijavo atvykęs pirmą kartą.

Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Audrius Sabūnas. Asmeninio archyvo nuotr.

Ambasadorius pasiūlė vadovauti bendruomenei

Prie lietuvių bendruomenės A. Sabūnas sakosi norėjęs prisijungti jau pirmąkart atvykęs į Japoniją. Jam svarbu buvo su tautiečiais paminėti tradicines šventes, ypač Kalėdas, Velykas, todėl sužinojęs, kad Tokijuje buriasi lietuvių bendruomenė, prie jos prisijungė, kartu rašė ir nacionalinį diktantą.

„Patyriau gerų išpūdžių, o dalis bendruomenės, matyt, mane įsiminė, tad kai vėl grįžau į Japoniją, su manimi susisiektė dabartinis ambasadorius Aurelijus Zykas ir paklausė, ką galvočiau apie pirmininko poziciją“, – prisimena lietuvis, kurį šis

pasiūlymas ir nustebino, ir nudžiugino. „Turbūt širdies gilumoje to norėjau“, – šypsosi Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininkas, einantis šias pareigas nuo šių metų balandžio. Pavasarį vykusiuose rinkimuose atsinaujino visa valdyba ir atgijo bendruomenės, veikiančios Japonijoje nuo 2005-ųjų, veikla.

Tautiečiui kol kas puikiai sekasi suderinti visuomenines pareigas su karjera ir laisvalaikiu. „Jaučiu prasmę to, ką veikiu, ir tai manęs nevargina“, – sako A. Sabūnas. Kartais jam būna apmaudu, kad bendruomenė maža – ją sudaro apie trisdešimt narių – ir nėra galimybės vykdyti grandiozinių projektų, kurių galvoje gimsta ne vienas. Nors bendruomenė atsinaujino vos prieš pusmetį, artimiausiu metu ketinama steigti Japonijos lietuvių bendruomenės filialą Kansajo regione, nes šalyje lietuviai linkę burtis ir bendrauti tarpusavyje lokaliai.

Japonijoje jaučiasi po padidinamuoju stiklu

„Buriamės bent keturis kartus per metus, švenčiame Kalėdas, Vasario 16-ąją, Velykas, o Jonines su Mindauginėmis dažniausiai jungiame, be to, kartais vyksta susitikimai su žymiais lietuviais ambasadoje“, – pasakoja A. Sabūnas. Jis priduria, kad bendruomenės nariai susiskambina kartą per mėnesį aptarti einamųjų reikalų. Viena svarbiausių Japonijos lietuvių bendruomenės veiklų – sekmadieninė lituanistinė mokykla „Pelėdžiukai“, kuriai vadovauja Giedrė Oki.

Aktyviai bendruomenės veikloje dalyvaujantys lietuviai, anot pašnekovo, priklauso savotiškam burbului. „Didžioji dalis turi aukštąjį išsilavinimą, platų pomėgių spektrą, tai yra įdomūs, pilietiškai žmonės“, – teigia tautietis. Jis Japonijoje sakosi besijaučiantis kaip po padidinamuoju stiklu, nes žmonės linkę apibendrinti ir gali susidaryti įspūdį apie tautą remdamiesi vieninteliu jiems žinomu tos tautos atstovu.

Mindaugo karūnavimo dienos šventė parke Tokijuje 2019 m. Japonijos LB nuotr.

Sabūnas kuklinasi paklaustas, kiek kalbų moka. „Galiu susikalbėti septyniomis kalbomis, o dar keliomis – skaityti“, – sako Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininkas. Taigi akivaizdu, kad jo susidomėjimas kalbomis yra rimtas pomėgis.

Lietuvis norėtų palaikyti ryšį ir su latvių, estų, baltarusių, ukrainiečių, lenkų diasporomis. O kadangi domisi ir poezija, ją verčia, ateityje ketina Japonijoje užsiimti lietuvių poezijos populiarinimu. A. Sabūno profesijos sritis – klimato kaitos politika, jis dirba universitete, tad dar vienas iš planų yra suorganizuoti Japonijoje gyvenančių lietuvių akademikų ir doktorantų būrelį.

Straipsnis spausdintas metraštyje „Pasaulio lietuvis“, 2023 metai Nr. 586.

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorių.